

Aṅwà'ànè Paul a mbô ñghòtê BaGALATIA

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YŪ

A aṅwà'ànè yū aa a le ṅṅwà'ànə Paul a mbo ñghòtê boɔ bi Kristo jii mə i le ntswe a nî njo'ɔ ɪla'a jii mə'ɔ a mbu'u Galatia yii mə baRoma le si bu'utə aà. Nî ntoo yĩ ñsigìnə ya a mbô ñghotə ma jū aa a le nzi Paul nzi ni yu, bə ma bú bi kɪ ñnaṅsə nzi yi (4.13-15). BaYuda bí mə'ɔ bi le nzi ñswonə ni a mbo bə a múm ñghotə ma jū mə bo bɪtizi Nwí bíi mə bi mbii Kristo aa, bi tswe nì ñka yònə nî nòṅsə Moses, ñkii ṅghirə nî ñnnù jii mə'ɔ jii mə nòṅsə à le si lòò aà (4.9,10,21). Bo le ntswe nî mbii tá bí ñetə waa, tá bo kii nləə nî ñjwi jii mə'ɔ bo bí bɪsàṅ, ntsuu njoo jii mə'ɔ mə i le ṅwa'a laa nyonə a ni nòṅsə aa kɪ jii. Nḡṅndi'innù ma jū le si swonə ni mə mbə bo tsuu a nòṅsə kɪ yònə, ñghirə nî ñnnù jii mə bo le si dɪ'ì aa bon kaa mbə Nwí a wa'à waa yweensə. BaYuda ma bú le ñkii ñswonə ni mə kaa Paul à le ṅwa'á ṅgàṅntoo yĩ ànnù nɪkonə bə; kaa ntoo yĩ ñsigìnə ya mə à le si swonə aa, kaa i wa'à kɪ ñku'unə. Aá ànnù yii mə a le ṅghirə Paul a ṅwa'ánə aṅwà'ànè yū aà.

Paul à nàṅsə ntsyà aa a nî àṅwà'ànè yulà ñswonə a ajàṅ yii mə Kristo, a nɪm ntoo yĩ ñsigìnə ya, a fi'i bə bíi bí nɪṅ nti waa ghu nu aa, a ndábù'ù, ñketə mɪṅkɪrə mii mə nòṅsə à kwərə waa ghu aà (5.1). Ntigə nnaṅsə nto'ɔtə atu ànnù yii mə a tswe ghu nlon ɪlòn aà. Nwí, nlon ɪbòn

tî òndùu yi wa, a yweense bê ñghirè ànnù yaa a tsinè a nsi mi'i yu nyonə aa tsi'i a njim àb̄inti, kaa wa'á aa njim ifà'a nyonə nòn̄sè b̄é. Yesu à le kwo a atu ati, mb̄ii ndòò nòn̄sè ya aa nlon̄ ñkwit̄u b̄è b̄ii m̄ə à le z̄i a nyweense aà (3.13-14).

Paul à le à tigə lògə ib̄inù yi yumbon̄ n̄i àlènsè, figitə ajàn̄ m̄ə Kristo à le kètə min̄k̄irè mi nòn̄sè ȳii m̄ə yu le si yòn̄hè a mb̄ii aà. Nòò ȳii m̄ə yu le mb̄ii a Kristo aà yu le kwo bo yu Kristo yumbon̄, Kristo a tigə ñkwetə nii a m̄um̄ òtswènt̄i yu, àkòrè n̄iz̄i yi a tigè mb̄ə ȳii m̄ə Nw̄i a lòò aà (2.20-21). Nswon̄ m̄ə Nw̄i à le ntoo M̄u yi Kristo aa m̄ə tâ à zi ntsu'u atù b̄è b̄ii m̄ə bi le si yòn̄hè nòn̄sè, i tigə fa abwarə a mbo bo tâ bo b̄ə b̄òò bi (4.4-5). A mbo b̄è b̄ii m̄ə à ni b̄òò bi Nw̄i aa, a fa n̄i Azw̄i yi ȳii m̄ə gh̄irè bi koonè ni f̄intà fi Azw̄i, òtigə ñghirè n̄i ònnù j̄ii m̄ə Nw̄i a lòò aà (4.6; 5.22-3). Paul ȳii m̄ə a zi ñgi'i ȳii m̄ə nòn̄sè à le ñiñə a nu yu, Kristo z̄i mfi'i yi ghu aa, a m̄ansè ñswon̄ m̄ə kaa mb̄ə yu wa'à n̄u ȳi n̄i àyoo dàn̄ b̄u ñka ntswon̄ə ntsyatə ann̄u Kristo ȳii m̄ə à le ñkwo mfi'isè yi a m̄um̄ ib̄i mbi, ñghirè m̄ə tâ nòn̄sè wa m̄ə a t̄i ni m̄ə tâ b̄aa ñjetə n̄i b̄è aa tâ à tsuu annù tsu b̄u b̄ə. Annù ȳi wè ȳii m̄ə a tswe ghu aa à ni m̄ə yu tigè àyoo ȳi fi ȳii m̄ə Nw̄i à b̄u nnan̄sè (6.14-16).

Bi yat̄ə àñwà'ànè ȳu aa laà:

1. Nji'i ànnù àñwà'ànè ȳu 1.1-10
2. Adà'à ȳii m̄ə Paul à le ñkwèrə a mb̄ə ñgàn̄toò Kristo aà 1.11—2.21
3. Ntoo ȳi ñsiḡinè nlon̄ ib̄on̄ Nw̄i 3.1—4.31

4. Ajàŋ mə Kristo a kètè mîŋkîrè a nu bè bii mə bi bii yii aa bo bì àkòrè nizî yaa a mûm ñtswêntî ma yû 5.1-6.10
5. Innù jîi mə Paul à le nswonə a nlwĩ'isə àà 6.11-18

Paul a tsà'atə ŋhotà baGalatia

¹ Aŋwà'ànè yû a lo aa a mbo mə Paul, ŋgàŋntoò Kristo. Kaa a gha aa a le ŋwa'à bē tso'ɔ ntoo bē, kaa bi wa'a gha kî ntso'ɔ ntsya aa a mûm mbo nù tsù bē. Lâ a gha aa a le ntso'ɔ tsi'î Yesu Kristo, bo Taà Nwĩŋgòn yîi mə à le nyweensə yi ni n̄wo aà. ² Bî'î bì bìlîm bilim bitsîm bii bî'ibo tswe aa bi too atsà'atè a mbô ñghòtê tsîm jîi ì tswe a ala'a baGalatia aà. ³ Tâ Nwĩŋgòn Taà yî'inè ni Mmà'àmbî yî'inè Yesu Kristo fa ìbòn nî m̄bɔɔnə a mbo bù. ⁴ Yesu Kristo ma ghû à le mfa ìbîinû yî mbi'i innù jî bì ji'inè mə yu kwere yî'inè a mbô ñgù'ù yî mbi yûla nî ñkònə Nwĩŋgòn Taà yî'inè. ⁵ Tâ nìgha'a tâ nì tswe ghu mbo nlwi'i nîŋkoŋè. Amen.

Ntoo yî ñsigìnè yî m̄fùurè yîi bî'inè swonə aà

⁶ A tsya gha mə, kaà àgha'a a burə tì sà'atè, nì burè ñka mma'atə nî nù yîi à le ntwonə ghuu, ñtsya a n̄jîm ìbòn Kristo aa, ñtigə mbii nî n̄too yî ñsigìnè yî dànè. ⁷ Kaa mə si swonə aa mə n̄too yî ñsigìnè yî dàn ì tswe ghu. Lâ bē tswe ghu bii bi fa ŋgî'i a mbo bù, m̄buurə nî itú juu, n̄lɔɔ nî ñkwènsə n̄toò Kristo yî ñsigìnè yá. ⁸ Lâ, m̄bə bî'î tɛ'ɛ, kè angel a lo a aburə nsigə ñka nswonə n̄too yî dàn ñtsyatə ya yîi bî'î lèè n̄tɛ'ɛ m̄foo nswonə

a mbo bù aa, boŋ òdòò ì tswe ghu atú. ⁹ Ajàŋ mē bǐ'í tē'ê ñswon a mbo bù aa, mē bù ñkwatē nswonə a mbo bù mē, mbə ñù tsù ka nswon ntoo yǐ dàŋ ñtsyatə ya mē ñì lèè ñte'ε mfoo ñkwērə aa, boŋ òdòò ì tswe ghu atú.

¹⁰ Ma yú a finə aa tsi'í tsò mē tigə nloɔ mē tâ bē beentə gha, kè a ñì aa mē mē lòò mē Nwǐ beentə gha aa ε? Kè mē lòò aà ñghìrə mē bē ka ndoritə aa ε? Mè bə kǐ lòò bə mē mē kǐ ghìrə tâ nú bē ka mbɔŋə boŋ kaa mē sǐ ñgàŋàfà'a Kristo bē. ¹¹ Bìlím bā, mē lòɔ mē tâ ñì zǐ mē ñtoo yǐ ñsigìŋə ya mē mē lē nswòŋə a mbo bù aa, kaa ì lē ñwa'á aa yǐ ñù mǐsòŋ bē. ¹² Kaa mē lē ñkǐ'í aa a mbo ñù kwērə. Kaa a lē wa'à ñú a mbo mē kǐ ndǐ'í. Lá ì lē mbàŋŋè ñzi ntsyà aa a ñjimə ajàŋ mē Yesu Kristo yu mbɔŋ à lē ndǐ'í a mbo mē.

¹³ Nloŋ mē ñì lèè ñyu'u a ajàŋ mē ñtswé yà yǐ mǐbǐ a múm ànnù Nwǐ baYuda ì lē mbə aà. A ajàŋ mē mē lē sǐ ñaŋsə ntsɔ'ɔ ñì àkòrə ñghotê Nwǐ tsi'í ñì mǐtǐ, ñloɔ ñì mē mē burə bwesə tsi'í bwèsè. ¹⁴ Mè lē ntsyatə ñkèè yà a múm ànnù Nwǐ baYuda tsi'í ñtsimè, ñnaŋsə mfa ibiínú gha a nyon ñòŋsè bìtà bǐ bǐtaà bǐ'í. ¹⁵ Lá nòò yǐ mē yu wa yǐ mē à lē nte'ε mfoo ntsɔ'ɔ gha mbɔŋ tâ bǐ jwe gha à lē ntwonə gha ntsya a ñjim ibòn yǐ, ¹⁶ ñndoritə mē yu dǐ'í Mú yǐ a mbo mē, mē mē tigə ñka nswon ntoo yǐ sigìŋə ya mbǐ'í ñgaa yǐ a mbo bǐtǐzǐ Nwǐ aa, kaa mē lē ñkǐ'í adǐ'itè a mbo ñù mǐsòŋ maa noò kwērə; ¹⁷ kaa ñkǐ'í kɔ'ɔ ñghεε a Yerusalem a mbo bē bǐ mē bǐ lē mfòò mǐbə ñgǎŋntoo Kristo tǐ mē aà. Mè lē mbàŋŋè ñlo ñghèè gha a ala'a Arabia, ñghìrə mbù ñtigə

mbii a Damascus.

¹⁸ Hlòò i kà mē aa ntsya ji tarə mē kò'ɔ ɲghèè a Yerusalem a ɲghantə Cephas, ntswe bi'iyu njwi nìghúm ntsò ntaà. ¹⁹ Lá kaa mē le ɲki'i gha ɲgǎɲntoò Kristo wa yì tsù yə ntsyàtə Jems yìi mē à ni muma bì Mmà'àmbi aà. ²⁰ (A múm innù jù mē mē ɲwà'ànè a mbo bù aa, a nsi mi'i Mmà'àmbi, kaa mē si innù tswɛɛ.) ²¹ Mē le ntigə mbu nlo ghu ɲghɛɛ a mbù'u Syria ni Cilicia. ²² Kaa ɲghòtə Kristo jya jii i le ntswe a Yudea aa kaa i burè ti nsí gha zì. ²³ Bo le si yu'u aa tsi'i yù'ù bi swonə ni mē, “Nù wa yìi à le si tso'ɔ akòrê yi'inè aa a tigə nseense annù abiintii mà ya mē à le si lòò a bwesə aà.” ²⁴ Bo le si tigə ɲgha'asə nì Nwí m̀bi'i ɲgaà yà.

2

Annù Paul bo bì ɲgǎɲntoo Kristo jì mɔ'ɔ

¹ Hlòò i tsyà mē nìghúm ntsò ji nìkwà, mē bù ɲkò'ɔ ɲghɛɛ fu a Yerusalem bi'i Barnabas. Bì'i kà mē aa ɲghɛɛ aa, nìlogə Titus bi'ibo ghèè. ² Mē le ɲkò'ɔ ɲghɛɛ aa ajàɲ mē Nwíngòɲ à le ndì'i a mbo mē aà. Mē kò'ò mē ɲghɛɛ, ntsi'i bìtsyàsè, a tswé tsi'i bi'ibo, mē nòɲsè ntoo yì ǹsigìnè ya mē mē le si swonə a mbo bì tìzì Nwí aa a nsi bo tǎ ghìrə mē ifà'à gha yìi mē mē le si fà'à aa, nì yìi mē bùrə ki fà'à aa, tá i tsuu a dàɲè dàɲə tsyà. ³ Kaa nù tsù à le ɲki'i Titus yìi mē bi'iyu le ntswe aa gaansè mē tá bì ɲetə yi ka mē à ni nù bàGrikiia laa aà. ⁴ Ka mē bè bí mɔ'ɔ le ɲka nìɔɔ mē bi ghìrè yi'i nì ìbù'ù aa, bè bí mɔ'ɔ bìi mē bi le ɲe'esə ɲkuu a titii bì'i, m̀bagilə ni mē bo ni bìlìm bi'i a njim

Kristo, ηkuu aa mə bo bə tsi'ĩ tsǒ bĩtswèrè, mə bi yə ajàn mə bĩ'i tswe ntswé yĩ'ĩ kaa ànnù yĩ tsù a wa'à nĩ yĩ'i kwèrè, nlon ajàn mə bĩ'ĩ tswe nĩ ànnù yĩ mǒ'ò bĩ'ibì Kristo Yesu aa, ⁵ lâ kaa bĩ'ĩ le wa'ă ηgoo a mbo bo bii a nĩ mù àtĩi noò bē, ta làə annù n̄ηkoη yĩ mə a tswe a múm n̄too yĩ n̄sigìnè ya a mbo bù.

⁶ Bè bya mə bi lèntè nĩ waa tsǒ bĩtsyàsè aa, (mè swon laa nlon mə kè mbə bo bə bĩtsyàsè kè ηgan, kaa ma ya a s̄ annù tsu a mbo mè bē. Kaa Nw̄ingòn à s̄ bē lentè nyònè aa a nĩ ηk̄irê yàà). Kaa bo le ηwa'a annũ yĩ fii yĩ tsu a mbo mè di'ĩ. ⁷ Bo le mbàn̄nè nyə bə mə, bi fà mə ntoo yĩ n̄sigìnè ya mə mè ghεε nĩ yu a mbo b̄it̄ηètè, tsǒ ajàn mə bi le ηki mfa a mbo Peta mə à ghεε nĩ yu a mbo b̄it̄ètè aà; ⁸ (nlon mə ηù yĩ mə à le mfa m̄ida'a a mbo Peta mə tâ à ghεε ηka mfa'a a mbo bàYuda aa, à ki mbə yu mə à fa m̄ida'a mə tâ mè ghεε ηka mfa'a a mbo b̄it̄iz̄i Nw̄i aà.) ⁹ Ajàn mə Jems nĩ Cephas nĩ Jon, b̄ii bi le mbə ntə'ə ndânw̄i maa noò aa, le nyə ibòn̄ yĩ mə Nw̄i à le ηgh̄irə a nu b̄i'ĩ aa, bo le ntigə mfa abo nĩ mè nĩ Barnabas n̄tsa'atə yĩ'i ghu a nd̄i'ĩ mə bi'ibo fà'a aa àbo mǒ'ò, n̄tigə mbeentə mə tâ b̄i'ĩ ghεε a mbo b̄it̄iz̄i Nw̄i tâ bo ban̄nə ηgh̄èè a mbo bàYuda. ¹⁰ Annù yĩ mə bo le mbù n̄nan̄sə wa'atə a mbo b̄i'ĩ aa a bə mə b̄i'ĩ ka n̄lentə ηgàn̄əfumə j̄ii i le tswe a tit̄īi ηgh̄òtè aà. A tē'è mbə annù yĩ mə mè le si nan̄sə ηwa'atə a ηgh̄irə.

Paul a le wenə Peta a ala'a Antiokia

11 Nòò yïi mæ Peta à le nzï a ala'a Antiokia aa, mæ le nghàantè yi a titii bè nlonj mæ a le mfe'è òlaa mæ à le nghirè annù a wa'à kù'ùnè. 12 Nlonj mæ mboj tâ bè bì mɔ'ɔ bii mæ Jems à le ntoo aa bì zi, à le si jinè bo bì bitizi Nwî. La nòò yïi mæ bè bya le nzï aa, a tigè òtsu'utè nî waa nlonj mæ à le si bɔ'ɔ bê bya mæ bì tii nî ànnù òjètè bè aa. 13 Biiim bi'i bì mɔ'ɔ bii bì le mbè baYuda aa bì le nlogìnè òtigè mbagilè tsi'i tsò Peta. Tsi'i Barnabas à le nkii òtigè nloo mæ yu ki bagilè yòjè nî waa.

14 Nòò yïi mæ mæ le nyè mæ kaa òghàà nyaa ni le òwa'à tsinè nlonj annù ònkojè ntoo yï òsigìnè ya aa, mæ le nghàà a mbo Peta a nsi bo, mbetè yi mæ, “Wò yïi mæ ò ni òjù baYuda mbañjè ntswe nî òtswèntii yò tsi'i tsò tizî Nwî, kaa òki'i tswe aa tsi'i tsò òjù baYuda, mbè ò tigè ògaansè bitizî Nwî mæ bì ka ntswe ntswèntii yàà tsi'i tsò baYuda aa mæ akè aa ε?”

BaYuda bo bitizî Nwî ka yï yweenè aa a òjimê àbiiintii”

15 Bii'inè bii mæ bii'inè ni baYuda bì jwe jwe, kaa òki'i bè “ògànghìrènnù jì bi, bitizî Nwî” bê, 16 bii'inè zi mæ Nwî a ghìrè annù òjù a tsinè a nsi mi'i yu ntsya aa tsi'i a òjimê àbiiintii a nu Yesu Kristo. Kaa bi si aa òjim òghìrê ònnù jii mæ òòjèsè a lòò aa tsyà. Bii'inè kì mæ mbii Kristo Yesu mæ tâ Nwî a ghìrè ònnù jii'inè tsinè òtsya aa a òjim àbiiintii a nu Kristo, kaa òki'i bè aa a òjim òghìrê ònnù jii mæ òòjèsè a lòò aa tsyà. Nlonj mæ bii'inè zi mæ kaa mbè bi wa'à ghìrè mæ tâ ònnù

ηὺ tsinə a nsi mi'i Nwĩ ñtsya aa a nɔ̃m ìnnù j̃i mə nò̃sə a lòò àà.

17 Ajà̃n ỹi mə b̃i'ìnè lòò mə tá ìnnù j̃i'ìnè ì tsinə ntsya a nɔ̃m àb̃iint̃i a nu Kristo aa, mbə bi yə mə b̃i'ìnè ki mbə aa η̃g̃à̃gh̃r̃ê ìnnù j̃i bi tsi'ì tsǒ b̃i'iz̃i Nwĩ, a tigè ñd̃i'i aa mə Kristo àà η̃g̃à̃f̃à'á ìnnù j̃i bi aa ε? Kaa mbə a wa'a mə aa ajà̃n b̃ê. 18 Mbə mè bu nlò̃g̃ìnè η̃ka mbə̃̃ ñi nò̃sə wa mə á le mfòò ñsa'a tsi'ì mè aa, bõj mè aa d̃i'i ib̃ĩiñù gha aa tsi'ì tsǒ η̃ù ỹi mə a wò nò̃sə.

19 Nlõj mə, ñtsya a nɔ̃m nò̃sə, mè leè η̃kwo a mbo nò̃sə mə mbə mè tswènt̃i a mbo Nwĩ. 20 Bi leè η̃kweentə gha a ati bà̃ñnè bà̃ñnè bi'i Kristo, kaa si m̃ê bə mə mə bù ñtswe ñi ntswent̃i yà, à ñi Kristo mə a tswe ntswent̃i a múm nu m̃ê. Ntswent̃i ỹi mə m̃ê ki ntigə ntswe ñi yu a múm η̃jỹãnu aa, mə tswe aa a múm àb̃iint̃i a nu Mu Nwĩ ỹi à le η̃kò̃jè gha, mfa ib̃ĩiñù yi ñlõj η̃kwit̃ù gh̃á àà. 21 Kaa mè si aa ib̃ò̃j Nwĩ wa bwesə, ñlõj mə bi b̃ê ki gh̃r̃è tá ìnnù η̃ù aa ntsinə a nsi mi'i Nwĩ ñtsya aa a nɔ̃m nò̃sə bõj Kristo à le η̃kwo aa a atú àd̃à̃jè d̃à̃jè.

3

Annũ nyu'unə nò̃sə bo annũ ab̃iint̃i

1 Woε, ìt̃r̃è baGalitia! A gh̃uu àà a f̃ũms̃ê wò aa ε? Tigè bi leè ñnãj̃sə η̃ke'εnə a mbo bù ñi ñsi ñi ñsi a laa, ajà̃n mə bi le η̃kwèentə Yesu a ati bà̃ñnè bà̃ñnè aa ε? 2 Ñi ləə m̃ê betə gh̃uu tsi'ì ñi àbetə ỹl̃à. Ñi le η̃kwerə Azwĩ Nwĩ ñyõjə aa a nɔ̃m àj̃à̃n mə ñi le si gh̃r̃è ìnnù j̃i mə nò̃sə a lòò aa k̃è ñi le η̃kwerə nyõjə a ajà̃n ỹi mə ñi

le nyu'u ntoo yĩ ñsigìnè ya mbii aa le? ³ Nì laa njàntè bə laà aa ε? Nì le nlògìnə annù a múm Azwĩ ñtigə nlɔɔ mǎnsə a múm ñjyǎnu aa mə akə aa ε? ⁴ Innù jĩ ghà'atè jii ni le nyə aa, i tsya aa àdàṅè àdàṅè aa ε? Mbə a bə yii mə i tsya aa adàṅè dàṅè boṅ, ⁵ Nù wa yii mə a fa Azwĩ yi a mbo bù, ñkii mfa'a nî ñnnù jĩ yěyerə a titii bù aa, a fà'à aa nlonṅ mə ni yu'unə nòṅsə kè ñlonṅ mə nì yu'ù ntoo yĩ ñsigìnè ya mbii aa ε?

⁶ Nì wa'atə annũ Abraham. “A le nniṅ ntii yi a nu Nwĩ, Nwĩ a tigè ñlogə yi tsi'ĩ tsɔ̀ ṅù yii ñnnù ji i tsinə a nsi mi'i yu.” ⁷ Ma mùu ajàṅ nì yə mə àa bə bii mə bi tswe nî àbiiintii aa mə à ni bɔɔ bi Abraham. ⁸ A mbii mbii ñghàà nì Nwĩ ni le ṅghìrè a naṅsə ñlaa mə Nwĩṅgɔṅ à ka yĩ ghìrə tá ñnnù bítizí Nwĩ tá i tsinə ntsya aa a ñjìmə àbiiintii. Nwĩ à le ṅkà'à a mbo Abraham a mbii mbii ñswonṅ mə, “Mə ka yĩ tsyǎ a ñjìm wò i niṅ mbɔɔnə a nu bə bi itoò i tsimè.” ⁹ Ajàṅ mə Abraham à le ntswe nî àbiiintii Nwĩṅgɔṅ a niṅ mbɔɔnə ghu nu aa, ṅù ñtsin yii à tswe nî àbiiintii aa, Nwĩṅgɔṅ àa kii niṅ mbɔɔnə ghu nu tsi'ĩ maa ajàṅè.

¹⁰ Bə bii mə bi tɛ'ɛ atú yaa a ṅka mfà'a bə annù yii mə nòṅsə a lòò aa, bo tswe aa a múm ñdòò, ñlonṅ mə bi ṅwa'anə a mum aṅwà'ànə Nwĩ mə, “Ñdòò a atu ṅù yii mə kaa à si a múm ñnnù jii mə bi ṅwa'anə a múm aṅwà'ànə nòṅsə aa tsi'ĩ tsim lwĩ'ĩ, kaa wa'à kii ṅghìrə aà.” ¹¹ Tsìtsòṅ a laa mə kaa mbə ñnnù ṅù i kii'ĩ tsinè a mbo Nwĩ ñyonə

aa a n̄imə ajàŋ mə a yu'unə n̄oŋsə. Nloŋ mə bi ŋwa'anə a m̄m àŋwà'ànə Nwĩ mə, “N̄u yĩ mə innù ji i tsinə n̄tsyá a n̄jimê àb̄iintii aa, à ka yĩ tswe nt̄i.” ¹² Lâ kaa n̄oŋsə kaa à s̄i a n̄i ànnù tsu a ŋgh̄rə n̄i àb̄iintii tswê. Bi baŋnə ŋwà'ànə aa bə mə, “N̄u yĩ mə a gh̄rə innù ts̄im a ajàŋ mə n̄oŋsə a l̄òò aa, à ka yĩ tswe nt̄i i tsyá aa a n̄jim n̄oŋsə.” ¹³ Kristo à leē ñtsu'u atũ yĩ'inə a n̄i ñdòò n̄oŋsə ya a atu b̄i'inə, a ajàŋə mə yumbɔŋ à le mbəŋ ntigə ndòò ñloŋ ŋgaà yĩ'inə aà. Nloŋ mə bi ŋwa'anə mə, “Ndòò a atu ñù n̄ts̄im yĩ à jəŋnə a atu ati aà.” ¹⁴ Kristo à le ŋgh̄rə ma yũ aa mə mbɔɔnə ya yĩ mə Nwĩŋgòŋ à le ŋkà'à a mbo Abraham aa, tâ b̄i fa a mbo b̄it̄iz̄i Nwĩ ñtsya a n̄jim Kristo Yesu. Tã tâ b̄i'inə tigə n̄tsya a n̄imə ab̄iintii ŋkwerə Azwĩ Nwĩ ya mə Nwĩŋgòŋ à le ŋkà'à aà.

N̄oŋsə bo b̄i innù j̄i mə Nwĩ à le ŋkà'à aà

¹⁵ B̄il̄m b̄a l̄èə mè logə a figə a n̄i ànnù ñũ m̄sòŋh̄, kaa m̄b̄è b̄è biinə annù, ŋwarə akàà ghu, b̄əə bəŋ kaa mbə yĩ m̄ò'ɔ a wa'á annù ya kwensə kè ñku'usə. ¹⁶ Nwĩŋgòŋ à le ŋkà'a innù jya aa a mbo Abraham bo b̄i a mbo mũ yĩ à le m̄f̄'è ghu ŋgwè'è aà. Kaa aŋwà'ànə Nwĩ a s̄i swonə aa mə, “bo b̄i a mbo b̄òò bi” a nd̄i'i mə à n̄i b̄è bi nnòò. Bi b̄aŋn̄è ñghaa annù aa nloŋə ñũ yĩ m̄f̄ùr̄è, “Bo b̄i a mbo mũ ghò”, ñù ma ghũ a bə aa Kristo.

¹⁷ Annù yĩ mə mə swonə aa a bə aa mə, Nwĩŋgòŋ à le ŋwà'rə akàà bo Abraham, ŋka'a mə

yu ka lèò akàà yâ. Nòñsè wa mē bi le ŋka ŋghirè aa, le bon ilòò i tsyà mē ŋkhì ji nìkwà ni mìghum mi ntarè aa, kaa mbè a kî'i ŋgi'i wa ni àkàà ya ta, m̀bwesè ŋkà'â Nwĩ. ¹⁸ Nlon mē mbè a bē yĩ mē Nwĩ a fa njoo a mbo bē nyoŋè aa nòñsè, bon kaa à si aa ŋkà'â yĩ ya bú nyoŋè. Lâ bĩ'inè zi mē Nwĩ a fa njoo nyòŋè aa a n̄j̄m ŋkà'a ya mē à le ŋkà'à a mbo Abraham aà.

¹⁹ Ifà'à nòñsè i tigè mbè aà àkè aa ε? Bi le ŋkù'ùsè nòñsè aa mē tá à ka ŋghirè tá bē aa nzi innù jĩ bĩ, a k̄i n̄tswe n̄i n̄tswe ŋghε nywe'e wa noò mē mu Abraham wa yĩ mē ŋkà'a ya i le n̄tswe nlon ŋgaà yĩ aa à ka zĩ aà. Bi le si fa nòñsè waa a mbo bangel ñù m̄sòŋ a tigè n̄tè a tit̄i bangel bo bi bē. ²⁰ Lâ kaa bi si ñù tit̄i bu n̄lòò nlon mē annũ ŋkà'a ya aa a ghìrè ñù yĩ m̄fùùrè, Nwĩ yĩ mē a ghìrè aa a bē aa tsi'ĩ yù yu yĩ m̄fùùrè.

Nji'ĩ ànnù yĩ nòñsè à tswè ghu aà

²¹ A tigè ñd̄i'i aa mē nòñsè a liḡtè aa ŋkà'â Nwĩ aa ε? N̄gan, kaa a s̄i ma aa ajàn bē. Nlon mē à laa bē mē nòñsè m̀bè a ghìrè bē tswè bit̄i bēè bon mbè bi ghìrè ànnù bē a tsinè n̄tsya a n̄j̄m nòñsè. ²² Lâ àŋwà'ànè Nwĩ a swon mē mbĩ n̄tsim i tswè aa mum m̄dà'à mi innù jĩ bĩ. Maa ajàn m̄tèŋnè mya m̄i mē Nwĩ à le ŋkà'à, n̄tsya a n̄j̄m ab̄iint̄i a nu Kristo Yesu aa, bi fa aa a mbo bē b̄i bi b̄i aà. ²³ Mb̄on tá nòò ab̄iint̄i wa zi, nòñsè à le m̄f̄i yĩ'inè tsi'ĩ tso ŋḡantsan, nyu'utè n̄i noò wa yĩ mē bi le ŋghirè annũ ab̄iint̄i a fe'è n̄laa aà. ²⁴ La a bē mē nòñsè à le si bu'utè

nî yi'inè m̀boŋ tâ Kristo à yi nzi. Mə tâ bi tigə ŋghirə tâ annù yi'inè tsinə a nsi mi'i Nwĩ n̄tsya a n̄jĩm àb̄iinti. ²⁵ Tsĩtsòŋ, àjàŋə annũ ab̄iinti a zi m̄ə aa, kaa b̄i'inè s̄i bú n̄tswe aa a n̄ji'i m̄ikòrə n̄òŋsə.

²⁶ Nloŋ mə a mum Krito Yesu, bù bitsim tigə mbə aa b̄oɔ bi Nwĩ n̄tsya a n̄jĩm àb̄iinti. ²⁷ Nloŋ mə bù bitsim b̄ii mə bi le mmurə ghuu a ŋk̄i a mum Kristo aa, n̄i mà'à m̄ə Kristo a nu bù. ²⁸ Kaa kwensə à s̄i a tit̄i n̄u baYuda bo b̄it̄izi Nwĩ bú n̄tswe. Kaa kwensə à s̄i a tit̄i ab̄u'ù bo n̄u ȳi à si bù'u bə aa bú n̄tswe. Kaa kwensə à s̄i a tit̄i n̄umb̄aŋnə bo m̄aŋgyè bú n̄tswe. Nloŋ mə bù bi tsim n̄i tigə mbəə n̄u ȳi m̄fũurə a mum Kristo Yesu. ²⁹ Mbə a bə ȳi mə n̄i ni bə bi Kristo, bə boŋ n̄i bə aa b̄oɔ bi Abraham, mbə bijibind̄a bi, àjàŋ mə Nwĩ à le ŋk̄à'à aà.

4

¹ Lâ, n̄j̄inda ȳi mə à b̄urə ni m̄ũŋkhə aa kaa s̄i b̄òŋtè n̄tsya ab̄u'u ka mə njoo taà yi tsim i ni ji aa, ² nloŋ mə à tswe n̄i n̄tugitè ȳi a lentə nii bo bi n̄u ȳi mə a lentə njoo ji jya i ywe'e noð wa ȳi mə taà ȳi à le n̄lèè mə bi kaa fa joo jyâ tsim ghu mbo aà. ³ Aâ àjàŋ ȳi a ki mbə ni b̄i'inè aà; nòò ȳi mə b̄i'inè le mburə b̄òŋkhə aa, b̄i'inè le ŋk̄i mbə ib̄u'ù a mbo izw̄i j̄ii mə i le si sa'a mbi aà.

⁴ Lâ nòò à leè n̄naŋsə ŋku'u, Nwĩ a too Mũ ȳi, m̄aŋgyè a jwé yi, njwe yi aa m̄um n̄òŋsə, ⁵ mə tá à zi n̄tsu'u atu bə b̄ii mə n̄òŋsə à le si bu'utə waa, mə tá Nwĩ à tigə n̄logə yi'inè ni b̄oɔ bi. ⁶ Tsĩtsòŋ, a nd̄i'i mə n̄i ni b̄oɔ bi, Nwĩ à tòò mə Azw̄i Mũ ȳi

a kuu a mum mîntii bù òtigè nyə'ə ni mə, “Taà! Taà ghà!” ⁷ Ma mùu ajàn, ò tsyà mə a nǎm Nwĩ kaa wa'ă abù'ù bú mbə, òtigè mu, mbə yĩ ò ni mu aa, ɲki ntigè mbə aa ɲjîndâ.

Ajàn mə Paul à ɛ si wa'a innù òlɔŋ ɲgaa ba Galatia aa

⁸ Wa nòò yĩ mə kaa nì ɛ ɲwa'à Nwĩ zi aa, nì ɛ mbə aa ibù'ù a mbô ìzwĩ mbi jù jĩ kaa sì bînwi bə aa; ⁹ la tsĩtsòŋ mə nì zĩ mē Nwĩ aa, kè mə Nwĩ à zĩ mē ghuu aa, mbə nì tigè mbu ɲka nɔɔ mbũ mbii ɲghèe a mbo ìzwĩ tĩ àdà'à jya mə ì ka nsa'a ghuu aa mə akə aa ɛ? Nì bù nɔɔ a mbē ibù'ù jya aa ɛ? ¹⁰ Nì ba'atə nɔə nì ɲjwi, bèsàn, bìnòò, bo bì ìlòò! ¹¹ Mə bɔ'ɔ mə mē ɛ ɲghènsè noò ghà mfa'a a atu bù aa tsi'ĩ àdànè dànè.

¹² Bìlîm bâ, mē bu'ù mbo a mbo bù, nì bə tsǒ mē, maa ɲghè mē tìgè mē ɲki mbə tsi'ĩ tsǒ bù? Ɔ yĩ ywe'e tsĩtsòŋ, kaa nì sǎ annù a mbo mə fânsè. ¹³ Nì zi mə a ɛ ɲghìrè ɲghòò mə mē swɔŋ ntoo yĩ ɲsigìnè ya a mbo bù wa noò ɲtsyàmbĩ. ¹⁴ Ka mə ànnù ɲghòò ya ya a ɛ mbəŋ ntigè akwà'ànè a mbo bù aa, kaa nì ɛ ɲwa'à gha ka nfoonsə kè ɲtsa'a, nì ɛ mbànè ɲkwèrə gha tso angel Nwĩ, kè tsi'ĩ tsǒ Kristo Yesu yumbòŋè. ¹⁵ Maa nòò nì ɛ si nansə ndoritə a nu mē, ɲidorə mà nya nì ghèè mē aa fə aa ɛ? Mē nì àyəfə mə nì ɛ mbaa nzi ntwè'e mi'ĩ muu boŋ nì ɛ ntwè'è mfi'ĩ mfa a mbo mē. ¹⁶ Mē tìgè mē mbə aa ɲgàŋkibâà ghùù òlɔŋ mə mē swòŋè ànnù nɲkɔŋ a mbo bù aa ɛ?

¹⁷ Bè bya bi tìi nì ànnù yuu mbwe'esə aa ghuu mə nì bi ɲjîm yàà, kaa wa'a lòò aa ɲghìrè ibòŋ a

nu bù, bi lòò aà m̀fààtə ỳi'inè, ta ǹi tɪŋə mbeentə waa. ¹⁸ A bɔŋə a ŋka ntɪ̀ a ǹi ànnù ŋù mə mbə bi ti lòò aa ŋghìrə̀ ìbòŋ ghu nù, a ku'unə a ŋghirə̀ ma la aa a ŋgòŋ bìnòò bitsìm, kaa k̀i'ì aa tsi'ì noò ỳi mə m̀ tswe bi'inè aa b̀. ¹⁹ Bòò ba b̀i m̀ kòŋə̀ aa, m̀ tigə̀ mbə aa tsɔ̀ m̀ŋgyè ỳi mə à tsìgə̀ mu aà, ìnyu'u ǹi ìnyanə nywe'e nòò ỳi mə bù ka yi tigə̀ tswe ni m̀arə̀ Kristo aà! ²⁰ Mə yè'ətə̀ mə bɔŋ m̀ laa ntswe bi'inè tsìtsòŋə̀, tã zi ajàn ỳi mə mbə m̀ kwensè ìŋj̄ yà, ìnlon mə àtù ya a buurə̀ nlon ŋgaà yùù!

Alènsə̀ Hagar bo Sarah

²¹ Swon ǹi ghà, bù bya b̀i mə ni lòò mə ǹŋsə̀ ka mbu'utə̀ ghuu aà, ni yu'u annù ỳi mə ǹŋsə̀ a swonə̀ aa ɛ? ²² Bi ŋwa'anə̀ mə Abraham à lə ntswe ni bɔ̀ mbànə̀ bi baà, ỳi m̀'ɔ̀ a bə̀ mú àbù'ù, ỳi m̀'ɔ̀ kaa a wa'à mú àbù'ù b̀. ²³ Bi lə njwe mú àbù'ù wa aa tsi'ì ajàn ỳi bi jwe bɔ̀ bitsìmè. Lã mu m̀ŋgyè wa mə à lə wa'ằ abù'ù bə̀ aa, bi lə njwe nyonə̀ aa ajàn mə Nw̄i à lèè m̀foo ŋkà'à aà. ²⁴ Bi f̀ìŋnè aa annù ǹi ànnù b̀ŋgyè ma bù. B̀ŋgyè ma bù bi baa bə̀ aa ìkàà ji baà. Ỳi m̀fùùrè̀ à lə aa a nta'a Sinai, ìnjwe ǹi bɔ̀ b̀i mə à ni ibù'ù aà. M̀ŋgyè ma ghù a bə̀ aa Hagar. ²⁵ Hagar à təə̀ aa a ǹi nta'a Sinai wa a ala'a baArabia, ntsusə̀ aa Yerusalem tsìtsòŋ ỳi à tswe a ndàbù'ù bo bì bɔ̀ bi aà. ²⁶ La Yerusalem wa ỳi a tswe a aburə̀ aa, kaa à si a ndàbù'ù tswè, àa yu mbə̀ ndè ỳi'inè. ²⁷ Nlon mə bi ŋwa'anə̀ mə, “Ka ndoritə̀ mbằ àfìrè̀ m̀ŋgyè ỳi kaa à lèè wa'à jwe aà.

Lògìnə ɲka ntɔŋnə mba wô yïi mə ò lèè ɲwa'ă
 mu tsìgè ɲyu'u nyanɔ aà;
 ɲlon mə bɔɔ bi mângyè wa mə bi le si mmè'ènə
 ni ghu aa, bi ghà'ă mē
 ɲtsyatə bɔɔ bi mângyè wa yïi mə à yò'ɔ ntswe a
 ndândoo aà.”

²⁸ Tsîtsòŋ, bɔɔ bi maà, bï'inə, tsi'ï tsɔ Isaac, bə
 aa bɔɔ bïi mə Nwï à le ɲkà'ă aà. ²⁹ A ki mbə
 tsîtsòŋ aa tsi'ï a ajàn mə a le mbə maà noò aà.
 Mu wa mə bi le ɲjwe tsi'ï a ajàn mə bi jwe bɔɔ
 aa, à le si tso'ɔ akòrə mu wa mə bi le ɲjwe ɲtsya
 a ɲjîm mîdà'ă mi Azwï aà. ³⁰ La ɲìghàà ni Nwï
 ni swonɔ aa mə akə aa ε? “Furə abù'ù mângyè
 ya bo mú yï wâ. Wa mú àbù'ù wa mbə bo mu
 mângyè wa mə à si abù'ù bə aa wa'ă nda jî.”

³¹ Ma mùu ajàn bɔɔ bi maà kaa bï'inə si aa bɔɔ
 bi abù'ù mângyè bē, bï'inə bə bɔɔ bi mângyè yïi
 kaa à si abù'ù bə aà.

5

Kaa mu Kristo à si abù'ù bú mbə

¹ A ɲghèε a ɲî ànnú mbē àbù'ù, Kristo à kètə
 mē mîŋkîrè mi abù'ù a nu bï'inə, mə tâ bï'inə
 tsuu ibù'u bú bə. Bï'inə tēə ntii ntsuu bú lògə
 iko'ɔ abù'ù i ɲiŋ a tɔŋ bï'inə. ² Yê ɲi, mə Paul, mə
 swonɔ a mbo bù mə ɲi bə mà'atə mə tâ bi ɲetə
 ghuu, bəə bon kaa Kristo à si ghuu ɲî ànnú tsu
 burə ɲkwetə kwetə bē. ³ Mè ku'usə mbù nswonɔ
 a mbo bù mə ɲù ɲtsim yïi à ghèε bi ɲètə yi aa, à
 tswe ɲi ɲləə ɲòŋsə wa tsi'ï ɲtsimə. ⁴ Bù bya mə
 ni lòò mə tâ ànnú yuu a tsinə bu bi Nwï ɲyonɔ
 bə a ɲjîm ɲòŋsə aa, ɲi kwyènə mē ghuu bu bi

Kristo, m̀fɛ'ɛ ghuu a m̀m̄m̄ ìbòŋ Nwí. ⁵ I ghèɛ ni bǐ'inè, bǐ'inè bɛ m̄ Nwĩŋgòŋ à ka ŋghìrè innù jì'inè tsinè i tsya a n̄j̄m̄ midà'à mi Azwí yi, nyon̄ a n̄j̄m̄ê àb̄iint̄i yi'inè. ⁶ Nlon̄ m̄ a mum Kristo Yesu, kè bi ñètè ñû, kè bi wa'à yi ñètè bon̄ kaa ma yâ à s̄i n̄i ànnù tsu tswé. Annù yí t̄insè à laa mb̄e ab̄iint̄i ȳi m̄ a fà'à ñtsya ni a n̄j̄m̄ê àkòŋnè.

⁷ N̄i k̄i si ghìrè tsi'í sigìnè a tigè mbù kin̄e wo ŋkin̄e ghuu m̄ n̄i tsuu annù n̄ikon̄ ki yu'unè aa lɛ? ⁸ Kaa ajàn̄ m̄ bi tweè ìm̀òòntè juu aa, kaa s̄i Nwĩŋgòŋ m̄ à lɛ ntwon̄e ghuu aa tweè. ⁹ Bǐ'inè zi m̄ mb̄è'ê àbaa i b̄e tsi'í mu líi m̀ban̄nè mb̄è'ɛ ŋkyâ àbaa ñtsim̄è. ¹⁰ M̄ n̄an̄sè bii m̄, a ni ikũm̄ Mm̀à'ambi kaa n̄i ka wa'ǎ annù ñû dàn̄ bii n̄tsyàtê yâ. Tá ìsa'a Nwí ì kuu a nu ñù wa m̄ a fa ŋgí'i a mbo bù aà, kè ñgàn̄ à laà ñtɛ'ɛ mb̄e aa wo.

¹¹ A ŋghèɛ a n̄i ñgàá yà bil̄m̄ bá, mb̄e m̄ ghɛɛ n̄i m̀b̄i bu ŋka n̄swon̄e ni m̄ annù ñètè b̄è à ni annù ȳi m̄ bi tswe n̄i ñghìrè, bon̄ baa b̄i tigè ki tso'ò akòê ya aa a ya? Mb̄e a b̄e maa ajàn̄ b̄e bon̄ ànnù ȳi m̄ m̄ swon̄e annù ñlon̄e ab̄an̄nè àb̄an̄nè Kristo aa, kaa à ka wa'ǎ ŋgí'i bù mb̄e. ¹² M̄ kòŋtè m̄ b̄e bya m̄ bi fa ŋgí'i a mbo bù aa, tá b̄i n̄an̄sè tsetè idigè ñû jyaa.

¹³ Nlon̄ m̄ Kristo à lɛ ntwon̄e ghuu m̄ n̄i fɛ'ɛ a ndâbù'ù m̀bâ bil̄m̄ bá. Lâ n̄i tsuu tigè lògè abwarè mà ya a ŋka ŋghìrè innù n̄jyãnu ghu. Tá n̄i ban̄nè n̄tsyá a n̄j̄m̄ akòŋnè ŋka m̄fa'a ni a mbo bù ni bù. ¹⁴ Nlon̄ m̄ mb̄e bi lwensè n̄òŋsè wa ñtsim̄ ni ñghàà n̄i fùùrè m̄, “Ka ŋkòŋe nd̄im̄

ghò tsi'í tsǒ ajàŋ mə o kǒŋ ibiì nù gho aà.” ¹⁵ Mbê nì baŋnə ŋka nloontə nî ghuu, ŋkiì nləənsə ghuu bu nì bù, nàà n̄tsyesə ghuu boŋ nàa bwəesə ghuu bu nì bù.

Annũ Azwĩ bo annũ n̄jyǎnú

¹⁶ Annũ yĩ mə mə swoŋ a mbo bù à nì mə, nì ka ntəə akòrè nizĩ yuu a mûm Azwĩ tǎ nì wa'à kà ŋghirə aa bê ìnnù jya mə n̄jyǎnú yùù i yè'ètè aà. ¹⁷ Nloŋ mə ìnnù j̄iì mə n̄jyǎnu i yè'ètè aa, i tonə bo bì ìnnù j̄iì mə Azwĩ a yè'ètè aà. Ìnnù j̄iì mə Azwĩ yè'ètè aa, i kiì n̄tonə bo j̄iì mə n̄jyǎ nu yè'ètè aà. Nloŋ mə, n̄jyũnu bô Azwĩ tswe aa tsǒ ŋgàŋkibàà, ŋkiŋə nòo mə ò wa'ǎ annù tsu ka ŋghirə yĩ o lɔɔ ŋghirə aà. ¹⁸ Lâ mbê Azwĩ Nwĩ a ka n̄tsyasə nòo, boŋ kaa ò s̄ aa a n̄ji'i m̄ikòrə n̄oŋsè bù n̄tswe. ¹⁹ Ìnnù j̄iì n̄jyǎnu i ghìrè aa i laà: Mbə annũ ajirè, mbə annũ nsij, ìbuurənnù, ²⁰ ìnnũ mmii m̄iŋkobə, ìnnù b̄isòrè, k̄ibàà, àyòŋ, àghè'ènè, àlwintɔŋ, ànnũ n̄lɔɔ tsí'í àyòò ànnù, ànnũ nyàtə bè, ànnũ a n̄tswe a n̄j̄im n̄j̄im, ²¹ ŋghè'ènè n̄joo bê, ànnũ nno mbaanə, annũ nt̄iì a n̄ji bô mbuu ìnnù ma j̄u. Mə bù ŋwa'asə nî ghuu tsǒ ajàŋ mə mə leè m̄foo ŋwà'asə a mb̄iì aa mə, bè b̄iì bi ghìrə ijàŋ ìnnù ma j̄u aa, kaa baa yĩ wa'ǎ a mûm ànnù n̄ifò Nwĩ kuù. ²² Lâ fintà fi Azwĩ Nwĩ b̄aŋnè mbə, àkòŋnè, mbə n̄idorə, mbə mbɔɔnə, àt̄aŋəntiì, àbòŋəntiì, ŋghirè ìnnù j̄i sigìnè, ŋka mfa'a nì nt̄iì gho tsim, ²³ ŋka mbɔnə, n̄i n̄tswá ìbiinu. Kaa n̄oŋsè yĩ dàŋ yĩ a tuu ma j̄u ìnnù aa kaa à s̄i bê. ²⁴ Bè b̄iì à nì b̄i Kristo aa, bi kwèèntè m̄ə n̄jyǎnú yàà a ati b̄aŋnè

bàŋnè bo bì ñgòŋ innù tsìm jii i lòò ñkii nyè'otè aà. ²⁵ Tsó mè bí'inè tswe ntswëntii yí'inè a múm Azwĩ aa, tâ àkòrè nizí yí'inè á ki ntswe a múm Azwĩ. ²⁶ Tá bí'inè tsuu nî ànnũ ñhee nu tswe, ntsuu ni mintõŋ mĩ'inè bí'inè bí'inè ki twebè, ntsuu njoò jí'inè bí'inè bí'inè ki ghè'èñè.

6

Nî kaa ñkwetè nî ghuu bu ni bù nî àbè'è

¹ Bìlím bá, mbè ñù yí mò'ò a titii bù a ka ñghirè annù yí bí, bù bíi mè nì naŋsè ntswe nì Azwĩ Nwĩ aa, nì tsisè yi a nì mánjĩ yíi mè à bònè. Nì ti ghìrè nì ká ñka ntsyesè nî ghuu mbì'ì bí ká ñkwa'anè ghuu. ² Nì ka ñkwetè ghuu bu ni bù nî àbè'è tá lwensè nòŋsè Kristo. ³ Nlòŋ mè mbè ñù tsù a titii bù a wa'atè mè yu nî àyoò tsu la mbaŋnè mbè ayoo adànè dànè boŋ a bwe'esè aa tsi'í ìbìi nú yi. ⁴ A ku'unè mè tâ ñù yí mò'ò yí mò'ò tá à lentè ifà'á yi, belè mè i bõŋ boŋ mbè a ká ñtèrè nloŋ ifà'á yi wá, lá kaa ñki'ì kà m̀figinè bè bo ñù yí mò'ò. ⁵ Nlòŋ mè ñù ntsìm à tswe nì mbè'e yi yíi a bè'è aà.

⁶ Tá ñù yíi mè bí d̀'ì nighàà nì Nwĩ ghu mbo aa, tâ à kii nyatè nî ñjoo jĩ sigìnè jii mè à tswe ni ju aa, mfa ní jĩ ñù wa mè a d̀'ì nii aà.

⁷ Nì tsuu ibiínú ghuu ki bwe'esè bè. Wa mbè nì wa'á Nwĩ bwe'esè. Nù ntsìm à ka yí fù'ù aa àyoò yíi mè à bè aà. ⁸ Nlòŋ mè ñù yíi mè a bè ñlonè aa nɔyǎnú yí aa, àa yí kii fù'u niwo a múm ñjyǎ nú yí. Tá ñù yíi a bè ñlonè aa Azwĩ aa, tâ à fu'u ntswëntii yíi mè ì lwĩ'i n̄ŋkoŋ aa a mbò Azwĩ.

⁹ Tâ bî'inè tsuu ki kaa a nghîrê ìbòn bê, òlòj mē nòò à ka yí kù'u tâ bî'inè fu'u mē mbê bî'inè tsuu bórè. ¹⁰ A ku'unè mē ajàj mē bî'inè tswe nî àbwarè aa, tâ bî'inè ka nghîrè ìbòn a mbo bè bì tsim, lâ ònansè ñka nghîrè a nu ñgǎngwè'ê jî'inè a múm àbîinti.

Nìghàà ni Paul nî tìnsè nii à lwĩ'isè ghu àà

¹¹ Nì yè ajàj mē mē nansè ñwà'ànè yuà àdìgê àwà'ànè tsi'í nì àbò ya nì mi'í mi àwà'ànè mí fànkè àà. ¹² Bè bya mē bì lòò ndì'í nu, ñgaansè nî ghuu mē bì ñetè ghuu, tǎ ki kwèè ntì waa a ni mìnù mi njànu aa, bì ghîrè maa ajàj aa mē tâ bì tsuu akòrê yaa ki tso'ò òlòj annú ati abàjñè àbàjñè Kristo. ¹³ Nlòj mē, tsi'í bè bya mē bì lèè ñetè waa laa, kaa bì sí a nòjnsè yu'unè. Bo bàjñè òlòò mē tâ bì ñetè ghuu aa tâ bo ka ñee nù yàà mē ni yòjè nòjnsè ñjànu mà ghû. ¹⁴ A ñghèè a ni mē, kaa mbè mē t'e'è wa'á nù yà ka ñee, mē mbè tsuu bè aa òlòj aa ñgaa ati abàjñè àbàjñè Mmà'àmbí Yesu Kristo, yí mē bì lèè ñkweentè mbi ghu a mbo mē, ñki ñkweentè gha ghu a mbò mbí àà. ¹⁵ Nlòj mē kaa ànnú ñetè ñù à sí ayòò tsu bê, ànnú tí ñetè ñù kaa kí'í ayòò tsu kí mbè, a bàjñè mbè ajàj yí mē Nwĩngòj à bu nansè njoo í tìgè mbè jí fii àà. ¹⁶ Tâ m̀bòò Nwĩ nî ñko m̀lìjñè Nwĩ, tâ ì tswe a mbo ñù òtsim yí mē à zí akòrè ní zí yí nyòjè ní ma ghuù nòjnsè aa, ñki ntswe a mbo baIsrael bè bì Nwĩ. ¹⁷ Tsìtsòj tâ ñù tsuu ñgí'í a mbo mē bú kí fa, òlòj mē mē tswe nì àwenè Yesu a nu

mè. 18 Tâ ìbǒn Nǵàḡmà'â yǐ'inè Yesu Kristo tâ ì
tswe a mbô àzwí yuu mbâ bìlîm bâ. Amen.

Bafut
Bafut: N̄toò Kristo yî N̄sigìnè: mìkàà yî mfiì New
Testament

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bafut

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2022-10-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 27 Oct 2022

5d039b4a-c9a1-50b1-8a61-176cf48aa271